

BÁCSKAI KÖZÉRDEK

A Bács-Bodrog vármegyei községi jegyzők egyesületének hivatalos lapja

Hirdetések árszabás szerint TELEFON 14 SZ.	Főszerkesztő ZSUPANSZKY LYUBOMIR Főmunkatársak KISS GYULA	Felelős szerkesztő BERKOVITS MÁRK BERCSÉNYI JÓZSEF	Megjelen vasárnap Egész évre 8 K, félévre 4 K, negyed évre 2 K
--	--	--	--

A torzsai reform. ünnep

1911 október 31.

A mi korunk, ha önzőnek is mondják, talán mégis több érzékkel bír az emberi erények megbecsülése és méltatása iránt, mint a régebbi idők!

A torzsai reform. egyház ünnepe, oda vonzott a szép községbe, közel és távolról, igen sokat azok közül, kik tisztelettel és szeretettel viseltetnek az ünnepelt, Kármán Pál ref. lelkész, érdemes és kiváló egyénisége iránt!

Lapunk okt. 22-iki számában, méltattuk a torzsai reform. templom felavatásának 100-ik évfordulóját és nt. Kármán Pál torzsai lelkészkedésének 50-ik évfordulója alkalmából, a kiváló lelképásztor nemes tulajdonságait és érdemeit.

Most tehát, csupán az ünnepély leírására szorítkozunk és beszámolunk annak lefolyásáról:

Akit az Isten különösen szeret, annak a jubileumára oly gyönyörű szép őszi napot ajándékoz, mint a milyen ez az örömnep volt!

Az évszázados templom, melynek tornya, még nem régen, egy elmúlt század viharvert patinájával volt bevonva: e napra, az ifjuság és üdeség mezébe öltözött. Ugy állt ott az újra renovált templom, mintha most várná

csak a felavatását és ehhez hívná a vendégeket.

A hófehér templommal szemben áll, a református paplak. Széles, tágas épület, mely máskor csendes és nyugodt. De, ma egy öreg emberpár örömteljes felindultsággal ébred benne és a család, mely ez örömnapon körülveszi, szeretettel készíti elő, a 91 éves aggastyánt, az ünnepélyre.

Reggel 9 órakor gyülekeznek a vendégek a paplakban, hol az ünnepelt, ki a Ferencz József-renddel van fel-díszítve, állva fogadja a gratulációkat!

A református egyházi férfiak közül megjelentek: Petri Elek püspök-helyettes (Budapest) Szabó Péter esperes (Piros) Kármán József a F. J. r. l. (az ünnepelt 86éves fivére) ref. lelk. (Ujverbász) Arany Gusztáv a F. J. r. l. ref. lelkész (Pacsér) Keck Zsigmond ref. lelkész (Cservenka) Schneider Pál ref. lelkész (Beska) Glöckner Károly ref. lelkész (Ujszivác) Póth József ref. lelkész (Ujsóvó) Hettesheimer Henrik ref. lelkész (Harta, Pestm.) és Weinmann Péter ref. lelkész (Ujverbász).

A vármegyét dr. Buday Pál kulai főszolgabíró képviselte. A vidéki vendégek teljes sorozatát lehetetlen volt feljegyezni. Tehát nagyon hiányos lesz a névsor amit leközlünk.

Kuláról résztvettek: dr. Buday Pál, dr. Schneider Károly (az ünnepelt

unokaöccse) dr. Ormay Kálmán, dr. Ott Ferenc, Berkovits Rezső és neje. Ott voltak többek közt: Kozma Dezső feketehegyi jegyző és Bányai Péter bíró, kit az ünnepelt 65 év előtt, mint keresztfiát, Feketehegyen keresztelt; Duptza Kálmán jegyző és neje (Boróc) Geyer Henrik (Cservenka) Hartmann Pál jegyző és neje (Sóvé) Müller tanító (Cservenka) Stock Károly főgimn. tanár (Ujverbász) és még számosan, a családtagokon kívül.

Az egyházi ünnep 10 órakor kezdődött, s talán ezer ember szorongott a templomban, amikor az ünnepelt — és nagy kísérete — helyét elfoglalta. Schank Henrik torzsai ref. tanító keze alatt, felbúgott az orgona és a hatalmas vegyes kórus, az egész gyülekezettel, elénekelt a „Komm heiliger Geist“ és „Wachet auf, erhebt die Blicke“ kezdetű egyházi énekeket. Ezek végeztével Szabó Péter ref. esperes megható magyar imát mondott és annak keretében méltatta az ünnepeltet és a torzsai ref. egyházközséget. Ezt újra egyházi ének követte.

Amidőn Klepp Péter torzsai ref. segédlelkész a szószerkekre lépett, hogy az ünnepi beszédet elmondja, mindenki várakozással és nagy érdeklődéssel fordult a fiatal lelkész felé. Az a tartalmas és ékesszólóan előadott német beszéd, melyet tőle hallottunk

Városhy Gyula

volt kalocsai érsek

Bács-Bodrog vármegye multjáról.

II.

A honfoglalás után két századra már százával virultak itt a községek, s úgy látszott, soha meg nem rendül a népesség és jólét életereje. De másként történt.

Jött a tatárjárás.

És a gazdag, beépített vidéken végigszárguldott a kard, a tűz. Gyász és jajszó, majd temetői csönd kelt a nyomán.

Bácska földjének végzete ismétlődött újból.

De a nemzet ösereje kiforrt a sebet s a nagy nemzeti törzsök, száz vessző csonkja helyett, ezernyi sarját bocsátott. Új családok tömegesen vándoroltak be a kövér vidékre, új hajlékok épültek az üszkös romok helyén.

Majd megépült Bodrog vára, Bács vára, Titel vára, biztos véghelyei a magyarságnak, a kereszténységnek. S körülöttük, védelmük alatt, minden rögtön birtokba vett a keresztény magyar nép.

Századok teltenek el erőteljes, szinte túl-erős fejlődésben. Bácska nagyurai, a leg-hatalmasabb főurak lőnek; s boldogan élt itt a köznemesség és sűrűen a magyar job-bágy is. Bácska a Hunyadiak korában már megint az ország legjobban lakott vidéke. Mátyás király uralkodása alatt itt 12 vár,

28 város, és 529 helység volt békés lakó-helye a magyarságnak. 498 jelentékeny birtokost említenek e tájon okleveleink, akik közül sokan egész uradalom fölött rendelkeztek és számtalan történeti adat bizonyítja, hogy e földnek egész lakossága tiszta magyar volt.

Ismét ott lebegett ez áldott térségek fölött a boldogság délibábjja, amely örök békét és zavartalan fejlődést tükrözött a légtérben.

Am megjelent keleten a nagy viharfelhő első foltja, amely nemsokára az egész keleti eget zivatarral borította, amelyből azután szakadatlanul áradtak Európára, a művelt nyugatra, a vésszes viharok.

Hazánk volt a védő hegylánc, amelyen e viharok kitombolták magukat és megtörttek rajta.

És Magyarországnak e vésszel szemben Bácska volt a legszélsőbb védőbástyája. Századokon át Bácska lett a viharok országútja. Rajta özönlött fel a fürgeteg, a melyet a tél zúdított reánk. Tatár, török mind itt özönlött fel. Innen indult az ország többi részére az ellenség dúló árja és itt két évszázadon át szinte táborhelyet tartott.

Oh szomorú Bácsország, mely annyiszor lett a megrendítő csapások és pusztulások színhelyévé. És mégis áldott ország, mert a csodás erejű talaj szinte nem bírt kimerülni. Ha csak néhány évtizedes pihenőt kapott, már megint meglepően pótolta min-

den veszteségét s egyre-másra gyűjtötte az új lakosokat. De az ádáz ellenség soha ki nem fogyott, soha meg nem szűnt; nem adott időt a megerősödésre. Új meg új emésztő áradata szakadatlanul itt zúgott, hömpölygött a Duna-Tisza közén, ember-nélküli kopár sivatagokká pusztítva azt.

Temető lett Bácska földje. Rémes temető. Gyász borúl lelkünkre, ha a mohácsi veszt idézi föl az emlékezet.

Elfelejtett községnevek, félezernyi falunak üres, tartalmatlan betűiben fennmaradt neve, minden gyászharangnál szomorúbb sírató. Ezernyi ezer élőlélek holtraválását hirdeti.

Hol van a nép, amely megelégtült szívvel szántott barázdát a kövér ugaron? Hol a szántóvető, ki tele kézzel hintett magot a televény földbe, hogy húszszoros áldást várjon rá az égből? Oh hol vannak az elpusztult nemzedékek remélt ivadécai, akiket csirájukban ölt el a pogány?

Hol van a honszerző magyarság büszke, nemes virága, amely talán sehol sem díszlett oly szépen, mint e termékeny vidéken.

Nincsenek. Elhűltek. Mind egy lábíg. Mind egy szálíg.

Bácska szomorú sorsa ekkor lón leggyászosabbá. A rajta át, meg átrohanó idegen nép nemcsak elpusztította, nemcsak veszni hagyta, hanem századokon át megakadályozta, hogy élet fakadjon ezen az áldott földön.

Folytatjuk

és amelyben az ünnepeltet a bibliai Abrahamhoz hasonlította, aki Istenével szemben mindenre kész volt — az egész gyülekezetet mélyen meghatotta.

Utána Keck Zsigmond cservenkai ref. lelkész mondott szép német imát és áldást osztott. Az erre következett egyházi ének után Schneider Pál beskai ref. lelkész megkeresztelte a 2 hetes Schick Imrét, Schick Ede torzsai aljegyző fiát. Ennek végeztével pedig Glöckner Károly ujsziváci ref. lelkész megeskette Grösser Henriket — Klein Katalinnal.

Megható volt, midőn az ünnepelt az úrvacsorát lelkésztársainak kiosztotta; a híveknek Róth József ujsövői ref. lelkész és Weinmann Péter uverbázi segédlelkész osztották ki az úrvacsorát.

Egyházi ének, majd Kármán Pál áldása következtek ezután. A megható ünnep a Hymnus eléneklésével nyert befejezést.

*

A társasbéd, 1 óra után, a Központi szállodában volt. Az összes helyiségekben közel 200 személy ült asztalhoz. Az ebéden nők is résztvettek.

A felköszöntők sorát Szabó Péter esperes nyitotta meg, Ofelségére mondott szép beszédével. Europa atyjának — felséges királyunknak — ugymond — két gyermeke van: Ausztria és Magyarország és e két gyermeke közt kell neki egyforma szeretettel igazságot tenni. . . . A beszédet állva hallgatta meg a társaság és zajos éljennel honorálta. Petri Elek püspök-helyettes, az ünnepelt Kármán Pál érdemeit méltatta hatásos felköszöntőjében. Kármán Pál meghatva mondott köszönetet az ünneplésért és Pál apostol szavait idézi: „Munkálkodtam és sokat fáradtam; most békességért és szeretetért könyörgök“ kívánom — ugymond az aggastyán — hogy megvénhedésüket megéljék jó erőben és egészségben!

Ezután dr. Buday Pál kulai főszolgabíró mondott tartalmas és szónoki hévvel előadott felköszöntőt Kármán Pálra. A mély hatást keltett felköszöntőt ide iktatjuk:

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Torzsa községe ma nevezetes, fényes, kettős jellegű ünnepet ül.

Ma ünnepli református templomának 100 éves fennállását és lelkészének ezen Isten hajlékában való lelkészkedésének 50 éves aranyjubiläumát. Ha a nemzetek történelmének lapjait szemléljük, ott fogjuk látni, hogy csak azon nemzetek bírták a létérti küzdelemben helyöket megállani és csak azon népek bírták az élet nehézségeivel megküzdeni, akik erkölcsi alapon állottak, azt nyíltan be is vallották és aszerint cselekedtek. Torzsa községe is ez alapon állt és ezért emelte az Úrnak hajlékát, mely már 100 év óta áll fenn és hirdeti az Úrnak dicséretét.

100 év egy egyház életében még nem is oly nagy idő, míg az 50 év egy ember életében nagy időt számít, különösen ha azt az 50 évet az Úr szolgálatában tölti el.

Lélekemelő a mai ünnepnap, a templom 100 év óta áll fenn és nagytiszteletű Kármán Pál úr ötven év óta hirdeti benne az Isten igéjét.

Mily nagy kegyelme az Úrnak, mily végtelenül szeretete a Mindenhatónak, hogy

az ő öreg szolgáját ily magas korról és testi lelki épiséggel áldotta meg.

Uraim. Igazán nehéz megindultság nélkül szólni és méltatni annak érdemeit, ki ennek a községnek 50 év óta lelkésze, de ha uralkodhatnék is magamon és ehhez szükséges szónoki képességgel rendelkeznék is, még sem kísérelném meg, mivel tudom hogy közismert szerénységét sérteném meg, ha hosszú és nyilvános életpályáján szerzett érdemeit, kifejtett munkásságának gyümölcseit felsorolni akarnám, mert tudom azt, hogy kifejtett munkássága és szorgalma sohasem számított egyéb jutalomra, mint arra, amit a boldogító öntudat, a jól bevégzett munkának salaktalan tudata nyújt.

S ha mégis a mulandóság szárnyain elröppent, borúlt és derült éveinek medrébe tekintünk, ott látjuk ragyogni a haza, az egyház, az emberiség, a társadalom és Torzsa község érdekében kifejtett munkásságának és lángoló hazaszeretetének erőit, amelyekért szeretett királyunk kegye, kitüntetés alakjában, vissza is sugárzott reá.

Uraim! Nem folytatom tovább, hanem az Úrnak öreg szolgájához fordulok és kérem őt, imádkozzék az Úrhoz; hiszen lehetetlen, hogy az Úr meg ne hallgassa azt a szolgáját, ki neki egy egész emberöltőn át hűségesen szolgált. Imádkozzék felséges Urunkért, imádkozzék hazánkért, imádkozzék mindnyájunkért, mi pedig imádkozni fogunk Önért, hogy drága életét a Mindenható az emberi kor legvégső határáig tartsa s boldogságban éltesse!

Famler Gusztáv Adolf torzsai ág. ev. lelkész, a kiváló szónok, német nyelvű beszédben ünnepelte Kármán Pált. Mi lelkészek — ugymond — útmutatók vagyunk. A valláshoz tartozik a szeretet is. A lelkész barátja a szegénynek, a betegnek, az özvegyeknek, az árváknak és az elhagyottaknak. 30 éve, hogy én együtt működöm itt az ünnepelttel, ki egész életét feláldozta a szeretet oltárán. Mi egymást kölcsönösen bátorítottuk, vigasztaltuk. Kármán Pál most ünnepli egyházközségével az aranylakodalmát, kívánom, hogy a gyémántlakodalmat is elérje! A hatásos beszédet zajos éljenzés követte. Dr. Ott Ferenc kulai ügyvéd a jelenlevő lelkészekre mondott tartalmas és tetszéssel fogadott felköszöntőt. Dr. Tessényi Pál torzsai községi orvos, ki már 30 év óta háziórvosa az ünnepeltnek, felköszöntőjében az ünnepelt magas korát és jó egészségét annak tulajdonítja, hogy természetétől fogva rendkívüli higiénikus érzékkel bírt; életmódja, phisikai élete mindig tiszteletreméltó volt. Az ifjuság tőle vegyen példát. Végül zajos tetszés közt, az ünnepeltet éltette.

A felköszöntők sorát Petri Elek ref. püspök-helyettes fejezte be, egy finom humoru felszólalással: Sokszor felvették — ugymond — a kérdést, vajon vannak-e a mennyországban aszszonyok? Erre valaki azt felelte, hogy nem lehetnek, mert valahol meg van írva, hogy „a mennyekben lön félóráig nagy csendesség“! De, hogy a földön ők a boldogság alapítói, az kétségbe nem vonható. Az ünnepelt is, kiváló nejeinek köszönheti boldogságát, odaadó figyelmének és szeretetének a magas életkorát. Kármán Pálnét és a társaság asszonyait élteti!

Az asztalbontás és búcsúzás után, a vendégek legnagyobb része a 4¹/₂ órai vonattal elutazott.

A megható ünnep emléke, hosszú

időn át élni fog a községben, a hívekben és mindazok lelkében, kik azon résztvehettek!

Nem zárhatom azonban be soraimat anélkül, hogy meg ne emlékezzem arról a körültekintő és nehéz munkáról, melyet Klepp Péter torzsai ref. segédlelkész az ünnepély rendezésével végzett. Jutalmát az ünnepély szép lefolyásában és a résztvevők igaz elismerésében lelheti.

BÁCSKAI

A jegyzők közjogi helyzete — a közigazgatásban.

Dr. Koncz János jegyzőtől.

IV.

Szó kellene, hogy essék még a jegyzőknek a peres eljárásban elfoglalt helyzetéről. Ez azonban oly kevés, vagy inkább semmi, hogy nem igen van mit megemlítenünk a kisebb polgári peres eljáráson kívül, melyet a jegyző államjogi működésénél érintettem.

Hátra van még a jegyző, mint a pénzügyi jog körében cselekvő szerv.

Itt méltán dicsekedhetnek a községek jegyzői azért a kiváló pozícióért, mely nekik az állami, törvényhatósági és községi bevételek biztosítása terén jutott munkában és kötelességben. Jogosultságban már kevésbé vannak megterhelve.

Hanem félretéve az iróniát, fontos szerepe van a jegyzőnek a pénzügyeknél. Hiszen minden adó felosztással, adókiutással egy-egy a polgárokat vagyonában érdeklő határozatot — produkál, melynek jogkövetkezményei lehetnek s mely ellen jogorvoslattal való élésnek van helye. A mit közönséges értelemben csak adókiutásnak fognak fel, az állami akaraton alapuló hatósági határozat, mely ha lelkiismeretlen vagy gondatlan volt a jegyző — az adózó polgárt vagyonában rendítheti meg.

Bár az adók biztosításánál, beszédénél tág hatáskör van biztosítva a község előjáróságának, illetve a jegyzőnek, mégis a méltányossággal ritkán párosuló felelősség olyan horribilis nagy, hogy a közjogi helyzet csak terhére van a község jegyzőjének.

Itt a jegyző úgy jelentkezik, mint az állam pénzügyi akaratának érvényesítésére szervezett elsőfokú hatóság, melynek a felekre esetleg sérelmes intézkedései a pénzügyigazgatásához felelősségek vagy más jogorvoslattal orvosolhatók.

A pénzügyi közigazgatásban közjogi helyzetünk annyira exponált és tág, hogy összes jegyzői ténykedésünk legalább 50 százalékát teszi ki.

Megmérhetetlen azonban annak az erkölcsi és tekintélyben szenvedett sérelemnek nagysága, melyet az által szenved a jegyzői kar, hogy a szeretetének, ragaszkodásának jegyében megválasztott jegyzőben ténykedésének első pillanatától az utolsóig nem tud, nem képes mást látni, mint az adó végrehajtót, a vagyonszétosztogatót s bizony emberfeletti erő és igen kifinomult tapintat kell ahhoz, hogy a pénzügyekben ránk ruházott közjogi jelleget a vezetésünkre bízott nép szeretetével, becsültetésével együtt a jegyzői állásnak nem igen támogatott tekintélye számára megőrizni tudjuk.

Ime ismertetem szerény tehetségem szerint közjogi helyzetünknek dióhéjba foglalt észrevételeit. Azt hiszem, valamennyire kidomborítottam azt, hogy eddigi közjogi helyzetünket nem annyira alkotmányunk, törvényeink rendelkezéseinek köszönhetjük, mint inkább a hosszas gyakorlat által kifejtett jogszokásnak.

S hogy ez megtörténhetett, annak oka egy felől magasabb képesítés és önképzés, de másfelől a kitartó, becsületes munka, mely a társadalom figyelmét hébe-hóba a jegyzői kar felé irányította.

És itt végezetül engedtessek meg nekem egy szerény tanácssal élni, azzal ugyanis, hogy folytassuk munkálkodásunkat ezután is azzal a céllal és buzgósággal, mely a jegyzői karra a becsületes munkának, állásához mérten fejlesztett tudásának tekintélyes jegyét üti s előbb-utóbb meghozza a

teljesebb és a kötelességgel arányosabb közjogi helyzetnek gyümölcset. Mert nekünk magunknak kell megteremteni azt a helyzetet, melyben az állam jövődjét törvényhozási jogos igényeinket kielégíti és ránk meri bízni a mostaninál bizalmasabban hatalmának, jogainak kedvezményeinek zálogát.

Vége

HIREK

Halottak estéje. Mindenszentek napján d. u. virágdiszt öltött a temető és megélénkült a kegyeletüket leróvók sokaságától. A templomban és a temető bejáráinál úraszonyok gyűjtöttek a tüdővészesekek szanatóriuma javára 1-1 virágszálat a sorvadó élőhalottak javára, mely 140 K 53 ft eredményezett. Este fényárban állt a temető, mely szép kegyelet elhunyt szeretteink iránt évről-évre impozánsabb lesz. És mégis van valami, ami visszataszító a halottak birodalmában, a temető ezen szent estéjén. Az ifjúság oly rakoncátlanul viselkedik, hancúroz, zsbong, égő cigarettával jár-kele, lökdösi a bandukoló öregeket, sőt még virágot és gyertyát is lop a sírokról. Hát nem lehetne ezen a bajon segíteni? Vagy minek járkál ott a rendőrség, ha bekötött szemmel nézi mindezeket?

Halálozás. Latinovits Pál ny. főispánt, országgyűlési képviselőt és családját nagy veszteség érte. Legidősebb fia: ifj. Latinovits Pál a Bács megyei Agrárbank volt vezértitkára, m. hó 28-án egy kolozsvári gyógyintézetben, 33. életévében meghalt. Tetemét Borsódra szállították, ahol nagy részvét mellett a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

Halálozás. Herr Ödön nyug. gimn. tanár hosszas szenvedés után f. hó 1-én 57 éves korában elhunyt Nagybecskerekben. Kersch Mihály plebános, Grünfelder Antal és neje Kulán, sógorukat gyászolják az elhunytban, aki özvegyet és 2 gyermeket hagyott árván.

Képadomány. Mezey Zsigmond kir. tan. a Pechán József festőművészről megvett értékes képet: „Esthangulat a Dunán” — a kulai kaszinónak ajándékozta.

Kinevezés. A pénzügyminister Hahn József kulai lakost a kulai m.kir. adóhivatalhoz id. min. sdijas gyakornokká kinevezte.

Áthelyezés. Bajsai Vojnits István főispán Partics István palánkai és Mentényi János ujvidéki járási irnokokat közszolgálati érdekből kölcsönösen áthelyezte.

Eljegyzés. Schmidt József veprődi tanító eljegyezte Cselenák Erzsikét, a veprődi postahivatal vezetőjét.

Házasság. Schramm Frigyes ópalánkai jegyző nőül vette Tessényi Jolánt, néhai Tessényi István volt bulkeszi jegyző leányát.

Esküvő. Nusz Fülöp cipésziparos Kulán m. hó 30-án tartotta esküvőjét Nagy András földbirtokos leányával, Viktóriával.

A topolyai főszolgabíró installációja. Dr. Fratricsevits Istvánt a topolyai járás új főszolgabíróját november 9-én ígtatják be hivatalába széleskeretű ünnepséggel.

Uj tanfelügyelői állás. Ujvidék sz. kir. város egy új tanfelügyelői állás szervezését kérte a közoktatási ministertől. A minister azonban új tanfelügyelői felállítását nem engedélyezte, ellenben egy iskola-látogatói állást szervez.

Bács község közönsége mozgalmat indított, hogy járási székhelyük ne Hódság, hanem Palánka legyen, mert a közlekedési viszonyoknál fogva ők könnyebben juthatnak Palánkára mint Hódságra. Másrészt pedig a kereskedelem és ipar is sokkal fejlettebb ott, mint Hódságon.

Uj orvos. Dr. Strasser Géza orvos, dr. Strasser Lajos ügyvédnek fia, Zomborban letelepedett és orvosi működését megkezdte. A fiatal orvos, ki 2 és fél évig gyakorlatot folytatott a szegedi dr. Mann-féle nőgyógyászati klinikán és a Szeged városi kórházban fél évig, Berlinben a legtekintélyesebb nőgyógyászok klinikáján képezte magát tovább.

Az „eltűnt halott”. Valaki felültette a „B.B.” c. lapot, hogy a 6 év előtt Överbáson elhunyt Wolf Péter teteme a koporsóból eltűnt. A mult hetekben egy gyermekét temették a sírboltba és az özvegy állítólag kíváncsi volt elhunyt férjére. A koporsót felnyitották és a férj teteme helyett csak forgácsot találtak! A „B.B.” „jelentésére” a főszolgabíró megindította a „vizsgálatot.” — Mint bennünket hiteles forrásból értesítenek, az egész — hirlapi kacsa, mert Wolf Péter koporsóját fel sem nyitották és így a mesével a lapot felültették. — Bizony a halottak nem oly könnyen tűnnek el.

Szabadka a szegedi kamara kettéválasztásáért. A szabadkai kereskedők egyesülete: a Lloyd, akciót indít aziránt, hogy a szegedi kereskedelmi és iparkamarát két részre osszák. Az új kamarai székhely Szabadka lenne, a kamara körzetét pedig Bács megye területe alkotná. A terv megvalósítását előmozdítja az, hogy a szegedi kereskedelmi és iparkamara, amely tudvalevőleg a legnagyobb kamara az egész országban, állandóan nagyon megvan terhelve és széttagolt területe az adminisztrációt megnehezíti. A szabadkai kereskedők akciója széles körben nagy tetszéssel találkozott. A Lloyd terve legközelebb konkrét formát ölt és nemsokára megkezdik a mozgalmat az egész megyében az iparkamara érdekében.

Hivatal elfoglalás. Leinveber György, Hoffman Sebő helyébe Kulára áthelyezett szolgabíró, e hó 2-án foglalta el hivatalát. — Nagy Béla, Váhról—Kulára áthelyezett adótitkár, f. hó 4-én foglalta el állását.

A szabadkai ügyvédi kamara nov. 19-én d.e. 10 órakor a kamara hivatalos helyiségében közgyűlést tart, melyen az orsz. ügyvédi gyám- és nyugdíjintézet 5 közgyűlési tagját választják meg.

Pótvásár Topolyán. A kereskedelemügyi minister megengedte, hogy Topolya községben okt. 1 és 2-ára esett, de elmaradt orsz. vásár helyett nov. 12 és 13-án pótvásár tartassék.

A gombosi új vasúti hidat, most már végleges megállapodás szerint, e hó 8-án adják át a forgalomnak. A tervbe vett nagy ünnepek, a politikai helyzet miatt elmaradnak és így a ministerelnök és a kereskedelemügyi ministerek lejtövele is abban marad.

Bácsbodrog vármegye törvényhatósági bizottsága mult hóban tartott közgyűlésén a vármegyei s járási tisztviselőknek 1911 evi január 1-től visszamenőleg 15% drágasági pótlékot szavazott meg.

A zentai országos vásárt f. hó 12. és 13-án tartják meg, amelyre vészmentes helyről minden állat felhajtható.

A hódsági kir. járásbírósnál irnoki állásra pályázat van kiírva. Pályázati idő 4 hét.

Ujvidék város köztörvényhatósága a Zomborban felállítandó Erzsébet-szobor céljaira 200, a magyar hírlapírók orsz. egyesületének nyugdíjalapja javára pedig 10 éven át fizetendő 1000 K adományt szavazott meg.

Óvatosság húszkoronás bankjegyek elfogadásánál. Ujabbban több helyen húszkoronás bankjegyhamisítványok kerültek forgalomba, melyeknek feltűnőbb ismertető jelei a következők: Futólagos megtekintésnél a hamisítvány egy valódi és csak eltöröltött húszkoronás bankjegy benyomását kelti. Tűzetesebb vizsgálatnál kitűnik, hogy a hamisítvány színe a valódi bankjegytől eltérő és hogy a valódi bankjegy fénytelen színével, ellentétben zsíros fénye van. Különösen figyelembe veendő, hogy a hamisítvány papíranyaga vastagabb és puhább, mint a valódi bankjegyé.

A honvédelmi minister az ujoncozásra vonatkozó körrendeletében utasítást ad arra nézve, hogy akik valami szolgálati kedvezményre tartanak igényt, már január és februárban adják be erre vonatkozó kérvényüket.

Építkezők figyelmébe!

Miután Ujverbáson és Cservenkán már legközelebb hozzáfognak a cukorgyárak építéséhez, a t. építkezők és építőmesterek figyelmét arra hívjuk fel, hogy a nekik még ez évben szükséges téglák és cserép mennyiségét most haladéknélkül szerezzék be, illetve jegyeztessék elő, mert később semmilyen téglák nem lesz a raktárról kapható.

Kulai Egyesült Téglagyárak

A kir. Curia dr. Konyovits Dávid zombori mandátuma ellen a kisebbségben maradt Fernbach-párt által beadott petíció tárgyalását befejezte és az ítéletet november 7-én kedden hirdeti ki.

A belügyminister a szépligeti önkéntes tűzoltóegylet alapszabályait jóváhagyta.

A 14 csajkás községben pótdó nincs. Az útdó is megváltotta a legtöbb község. Felsőkabolon a házostály és házberadót is a községi pénztárból fedezik.

Tragikus haláleset történt szerdán reggel Baján. Egy fiatalasszony hirtelen hunyta le szeméit. Reich Zsigmondné sz. Veidinger Irma reggel 6 órakor jókedvűen felkelt, kiement a konyhába a cselédnek utasítást adni a reggeli munkához. Egyideig elbeszélgetett, aztán azzal ment be a lakásába, hogy fáj egy kissé a feje. Alig ért be a lakásba, hirtelen rosszullet fogta el és néhány pernyi szenvedés után meghalt. Reich Zsigmondné hirtelen halála az egész városban mély megdöbbenést keltett. A megboldogultat férjén és két gyermekén kívül nagyszámú kiterjedt rokonság gyászolja.

Zweifel tanár, a lipcsei kir. nőgyógyászati klinikának igazgatója a következőképpen ítélt: A természetes **Ferencz József**-keserűvíz hatásával minden tekintetben meg vagyok elégedve. Aránylag kicsiny adag körülbelül fél borospohárnyi Ferencz József-víz rövid idő alatt fájdalom nélkül hasajtólag hat és a súlyos eldugulás legtöbb esetében is egész borospohárnyi meg fog felelni. Kapható gyógytárakban és fűszerkereskedésekben. A Sztéküldési-Igazgatóság Budapesten.

Egy ügyvéd vendéglője. A szabadkai R.U. írja: „Ma már ott tartunk, hogy Magyarországon sem szégyen dolgozni. Lassankint a munka elvesztő megbélyegző voltát és kitógástalan uri ember végezhet akár milyen természetű munkát. Csak a nyáron történt, hogy egy modern gondolkozású vendéglős jog és orvostanhallgató pincérekkel szolgáltatta ki vendégeit, most megint egy rendkívül érdekes és hasonló hírt közöl velünk topolyai tudósítónk.

Egy előkelő topolyai ügyvéd, akinek nagyszerűen jövedelmező irodája van, a felesége nevével vendéglőt nyitott.

A vendéglőt természetesen az asszony vezeti. Ő főz — dicséretére legyen mondva — izletes ételeket a jömenetelű étterem, nagyszámú vendégeinek.

Olykor-olykor férj uram is otthagyja a poros aktákat és kisegít a vendéglőben. A „kisegít” szó alatt azt tessék érteni, hogy szalvétát tesz a karjára és oly ügyesen szolgál ki, mintha világéletében pincérséggel foglalkozott volna, és még csak halvány sejtelmé sem volna a jogipályáról. Pedig a beavatottak szerint kiváló ügyvéd is.

Ugy értesülünk, hogy ez a tetőtől talpig modern gondolkozású ember, ha beválik a vendéglője otthagyja az ügyvédi pályát és vendéglős marad.

A példa mindenestre követésre méltó.”

BUTOROZOTT SZOBA

külön bejárattal, kiadó SCHREIER GÁSPARNÁL, KULA (Árpád-út)

Földbirtokosok!

Háztulajdonosok!

Folyósítunk gyorsan

legelőnyösebb feltételek mellett jutalék előleg nélkül, a becsérték 2/3-áig

TÖRLESZTÉSES JELZÁLOG KÖLCSÖNÖKET

ÉS VESZÜNK BIRTOKOKAT PARCELLÁZÁS CÉLJÁBÓL.

Kivánatra főtisztviselőnk személyes tárgyalás céljából saját költségünkre kiküldjük *PROPPER és ÖRLEI bank- és váltó-üzlet Budapest, Andrassy-út 32.*

Kiadóhivatali üzenet. St. J. urnak Graz. M: a lapot rendesen küldjük. A hiba csak ott lehet a kézbesítőnél.

Ifj. ÁBEL JÓZSEF KULA
ANGOLSZABÓSÁG

Hirdetmény.

Alulírott gazdaságában eladó 25000 drb egyenes növésű, kifogástalan I. osztályú 3-4 éves

akácfa

sorfának, szárnyasok és vadak óvására alkalmas ligetek és tanya körüli remisek létesítésére. Kaphatók már most őszi és tavaszi ültetésre

Kiss Gyula
jegyzőnél, Óverbáson

Pongrácz A. Sándor

úriszabó Kulán

Magyar, angol és skót gyártmányú őszi-téli divatszövetek nagyraktára

Férfi, női, gyermek-cipészet

Ifj. Kovács J. I. Kula

MOST

NOVEMBER

DECEMBER

HAVÁBAN

LEGFINOMABB

LEVELE-

PAPIROK

DÍSZDOBOZOKBAN

A LEGNAGYOBB

VÁLASZTÉKBAN

a beszerzési áron
kaphatók

Berkovits Márk

papirraktárában

Kulán

Nyomatott Berkovits Márk láptulajdonos, villamüzemű könyvnyomdájában, Kulán

BPESTEN	GABONAÁRAK	KULÁN
Buza — 11.95	Buza — 11.—	
Zab — 9.67	Zab — 8.60	
Tengeri — 8.59	Tengeri — 7.50	

532 sz. 1911

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. tc. 102 §-a értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy a troppai cs. és kir. bíróságnak 1911 évi Cw. 418 sz. végzése következtében **BECKE TEODOR & Co.** javára 357 K 11 f jár. erejéig 1911 okt. 9-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 3882 K-ra becsült ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a kulai kir. bíróság 1911 évi V 336/2 sz. végzése folytán 357 K 11 f tőkekövetelés ennek 1911 szept. 11-től járó 6 százalékos kamatai és eddig összesen 64 K 64 f-ben bíróság már megállapított költség erejéig **ÚJVERBÁSZON Hunyadi Mátyás-utca 10/1 és folytatólag II. Rákóczi Ferenc-utca 435 sz. a.** leendő megtartására 1911 november 16-án d.u. 3 órája határidőül kütüztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881 évi LX. tc. 107 és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. tc. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kula, 1911 nov. 1.

Vigchert kir. bír. vhajtó

TREUER FÉRFI SZABÓ
KULA (POSTÁVAL SZEMBEN)

ELEGÁNS SZABÁS ELSŐRENDŰ MUNKA
SZOLIDÁR 8

† a legmegbízhatóbb óvszerek tucatja
3 K-tól 12 K-ig illetve drbjá 6 K-ért
GUMMI kapható

Gergelyi József gyógyszer-tárában, Kula

Kaszinó Szálloda Kula

Telefon 34

Tulajdonos: Wighart Ernő

Teljes komforttal berendezett új szobák. Vízvezeték. Villamvilágítás. Elsőrangú ellátás.

Gőzmosó, fehérnemű és vegytisztító intézet

Kula (a szolgabíróóság mellett)

Eltogad *tisztításra* mindenféle férfi és női fehérneműt, férfi s női felsőruhát, függönyt, kezyűt, ágyneműt, csipkét, asztalterítőt, szalvétát stb.

8

Szótér Antal

BISCHOF FERENC Alapítva 1894

SZABÓ ÜZLETÉBEN KULÁN

méret szerint készülnek

ÖLTÖNYÖK FELÖLTÖK

Őszi-téli szövetek nagy választékban

Szivarkapapir és szivarkahüvely

ABADIE
PARIS

Minden tőzsdében kapható

Elnöki jelentés

a Községi és Körjegyzők Országos Közp. Egyesületének 1911. október hó 29-én Budapesten tartott rendes közgyűléséhez.

II.

A vmegyei jegyzőegyesületi elnökök személyében a lefolyt év alatt a következő változások fordultak elő:

A hevesvmegyei egyesület a Goics Endre helyét Farkas Dezső hatvani főjegyzővel töltötte be; Hontban Székely Zsigmond helyett Droszt Artur ipolysági főjegyzőt, Somogyban Varga Vilmos helyett Dócy Zsigmond kaposmérői körjegyzőt, Szepesben Solc Pál helyett Andrasovsky Béla gölnicbányai főjegyzőt, Tolnában Klimes Antal helyett Purth Adolf báttaszéki főjegyzőt, Trencsénben Ferényi Antal hőlaki jegyzőt és Zalában Molnár István helyett Starzsinszky György galamboki jegyzőt választották meg.

A Bodnár Antal örökének betöltéséről még nem kaptunk értesítést.

A megüresedett választmányi helyekre a sorrend szerint Lovcsányi B., Pap János és Varjassy István póttagokat hívtuk be.

Múlt évi közgyűlésünkben adott összes rendelkezéseiteket végrehajtottuk; egyrészt eredménnyel, másokat anélkül.

A Magyar Gazdasszonyok cinkotai leánynevelő intézetét Madarász belügyministeri tanácsos urral 1910 okt. 28-án váratlanul meglátogattuk és ott a legteljesebb rendet találtuk. Az élelmezés hagyott hátra csupán némi kívánni valót, ezt azonban az egyesület a ministeri tanácsos ur közbenjárására rendezte. A tanerők véglegesen vannak alkalmazva és az állások nyugdíjképesek, azonban a gyakori személyváltozások meg nem gátolhatók, mert a kiváló tanerők — jobb javadalmasu állásért — egész természetesen, elhagyják az intézetet.

Az intézetben az 1910-911 tanévben összesen 90 jegyző-leány volt elhelyezve és pedig: 83 a belügyministeri alapítványokra, 7 pedig az országos jegyzőegyesület költségére. Ezek közül a III. el. osztályba járt 4, a IV-be 2, az I. polgáriba 13, a II-ba 21, a III-ba 33, a IV-be 17, összesen 90. Ingyenes volt 36, féldíjas 54. Egészen árva 8, félárva 17, a többinek a szülői élnek. 1911-12 tanévre tíz gyermek nem szándékozott visszajönni az intézetbe. Magaviselete dicséretes 69-nek, jó 20-nak és tűrhető 1-nek. Szorgalma kitartó volt 26-nak, kellő 19-nek, változó 23-nak és hanyatló 21-nek.

Egyesületünk képviselve volt a Magyar Gazdasszonyok Egyesületének 50 éves jubileuma alkalmából Budapesten május 31-én tartott diszközgyűlésén, ahol egyesületünk főjegyzője üdvözölte a jubiláló egyesületet és annak ünnepelt vezetőit.

Ezen a helyen röviden megemlékezünk az egri és a győri fiuinternátusokról is. Az egriben a lefolyt tanévben 33, a győriben 36 növendék volt

elhelyezve. Jegyző-gyermekek volt Egerben 29, Győrben 33.

Egyéb statisztikai adatok:

	Egerben	Győrben
1. Egész fizetéses volt	10	35
2. A tápdíj volt havonként	36 K	40 K
3. Ingyenes volt	5	—
4. Féltápdíjas volt	16	—
5. Segélydíjas volt	2	1
6. Gimnáziumba járt	21	26
7. Főreáliskolába járt	8	4
8. Tanítóképezdébe járt	4	—
9. Kereskedelmi iskolába járt	—	4
10. Fa- és fémipari szakiskolába járt	—	2
11. Az intézet bevétele volt	21259 K*	20150 K**
12. Az intézet kiadása volt	17200 K	17879 K

Központi egyesületünk vezetősége és a vármegyei egyesületek közötti szorosabb kapcsolat létesítése és a vármegyei egyesületek tagjai fokozottabb érdeklődésének felköltése szempontjából részt vettünk 9 vármegyei jegyzőegyesület közgyűlésén és pedig:

Bácsbodrog vmegyében Zomborban márc. 19-én.

Temes vármegyében Temesvárott márc. 25-én.

Ugocsa vmegyében Nagyszöllősen május 6-án.

Torontál vmegyében Nagybecskereken június 6-án.

Udvarhely vmegyében Homoródon aug. 20-án.

Csik vmegyében Csikszeredán aug. 22-én.

Háromszék vmegyében Sepsiszentgyörgyön aug. 23.

Brassó vmegyében Brassóban aug. 25-én.

Kisküküllő vmegyében Dicsősztmártonban aug. 26-án.

Nemcsak a kartársi szeretet megnyilvánulása szempontjából, de különösen azért igen értékesek e látogatásaink emlékei, mert a legtöbb vmegyében látnunk adatott az, hogy a vmegye vezető urai és a községjegyzői kar között egy olyan kollegiális viszony van kifejlődve, amely alig-alig hágy valami kívánnivalót hátra. Különösen ki kell emelnünk Bácsbodrog, Temes; Torontál, Csik és Kisküküllő vmegyék tisztikarát, mint ahol maguk a vmegyei fő- és alispán urak járnak elől a jó viszony ápolásában. De jó hatással járt látogatásunk általában mindenütt és annak hasznos következményeit mi is érezzük, mert módunkban állott az egyes vidékek viszonyainak, a jegyzők erkölcsi és anyagi helyzetének felismerésével a mi tapasztalatainkat is bővíteni. Egyébként ezekről a közgyűlésekről hivatalos lapunk hasábjain annakidején beszámoltunk és így ezuttal azokkal foglalkozni nem tartjuk szükségesnek.

Méltóztatatok velünk úgy rendelkezni, hogy intézrünk kérelmet a m. k. belügyministeriumhoz aziránt, hogy az olyan vármegyei jegyzői nyugdíj-szabályrendeleteket, a melyekben a nyugdíj alapjául a mellékes jövedelmek is beszámítanak: hagyja jóvá és hogy a nyugdíjigény megállapításánál a 35 éves szolgálati idő mint korhatár állapíttassék meg.

*A tápdíjjal együtt.

**A tápdíjon kívül.

Mi ennek az utasításnak az értelmében eljártunk, azonban a mellékes jövedelmeknek a nyugdíjba való beszámítása terén oly elvi akadályokba ütköztünk, hogy kénytelenek voltunk a kérelmet úgy módosítani, hogy számitassék be a nyugdíjba 600 K lakbérilletmény. A 35 éves korhatár megállapítása ezidőszertint szintén elháríthatatlan akadályba ütközik, amely akadály elhárításán azonban a legilletékesebb helyen állandóan fáradoznak.

Mint fentebb említettük, a belügyministerium a mellékes jövedelmeknek a nyugdíjigénybe való beszámítását nem engedélyezte, mert a jegyzők mellékjövedelmét nem találta azzal a jelleggel bírónak, amely a kérdéses jövedelemnek a nyugdíj alapjául szolgáló javadalom alkatrészei közé sorozását indokoltta és lehetővé tenné és mert az ekként jelentkező újabb nyugdíjterher fedezését az illető törvényhatóság által e célra kijelölt eszközökkel kellőképpen biztosítva nem látta. E helyet azt az expedienst ajánlotta 11459/IV-b/911 sz. körrendeletében a törvényhatóságok figyelmébe, hogy:

1) a nyugdíjba legfeljebb 600 K lakbérilletményt illesszenek be a jegyzői nyugdíj-szabályrendeletekben a nyugdíj alapjául szolgáló javadalomba, ha

2) a lakbérbeszámítás által okozott nagyobb nyugdíjterher biztosításához szükséges költségekről gondoskodni képesek.

Magával a mellékjövedelem és illetve lakbérnek a nyugdíjigénybe való beszámításával foglalkozva, elsősorban is hálásan kell megállapítanunk, hogy a m. kir. belügyministeriumban a már szinte hagyományossá vált jóindulattal fogadták előterjesztésünket, keresték a kedvező megoldás módjait és csak a körülmények hosszas mérlegelése után zárkoztak el a kérelem szövegről teljesítésétől. Viszont keresték és meg is találták a módot arra, hogy ha nem is az általunk kért címen, kérelmünk teljesíttessék. Sőt ezen a téren — mi úgy képzeljük! — reánk nézve több előny, mint hátrány származott a ministeri kijelentésből, mert immáron a legilletékesebb helyen meg van állapítva, hogy „a jegyzők mellékjövedelmét, amelyről itt szó lehet, főleg a magánmunkálatokból befolyó díjak alkotják, ezek pedig esetleges, az egyéni bizalomtól, a munkaképességtől és munkakészségtől s a kereslet mértékétől függő bevételek, amelyek egyébként is oly munkák után járnak, amelyekkel a jegyzők csak annyiban foglalkozhatnak, amennyiben ez őket hivatalos kötelességeik teljesítésében nem akadályozza. A magánmunkálatok után járó díjak tehát rendes, állandó jövedelemnek nem tekinthetők“ stb.

Ránk nézve teljesen közömbös, hogy az a bizonyos 600 K mellékes jövedelem, vagy lakbér címen van-e beállítva a nyugdíjszabályrendeletbe! A fő az, hogy benne legyen. Egy megbecsülhetetlen indokot nyertünk azonban a belügyministeri körrendeletben fizetésrendezésünk ügyében többször előterjesztett és ma közvetlenül az

országgyűlés képviselőházához bemutatott kérelmünkhöz, t. i. azt, hogy a mellékes jövedelem nem tekinthető rendes, állandó jövedelemnek, az csak az illető egyén hivatalos órán kívüli, magánszorgalomból teljesített munkájának a haszna, már pedig ma 1600–2000 K, vagy pláne a segédjegyzőnek 1000 K-ból megélni képesség és így igazán itt van, a tovább már semmiesetre nem tolható legfőbb ideje annak, hogy jogos anyagi ügyeink is mielőbb és teljes kielégítést nyerjenek.

A 600 K lakbérilletménynek a nyugdíjigényhez való beszámításának a nagy akadályja — szerintünk — sok esetben a vármegyékéknél lesz. Teljes elismeréssel vagyunk a vármegyék legtöbbjének a jegyzői karral szemben táplált jóindulata iránt; mégis aggódunk, hogy nem minden törvényhatóság lesz képes előteremteni azokat az anyagi eszközöket, amelyek biztosítékul szolgáljanak arra, hogy az, aki a nyugdíjjárulékot fizette: a nyugdíjat eszónkítatlanul meg is kapja; és értéktelen ígéret, sőt veszedelmes dolog lenne az, ha a törvényhatóságok a lakbér beszámításába ugyan belemenének, de megfelelő fedezetről, alapról nem gondoskodnának.

A ti feladatotok most már saját vármegyéitekben e kérdést alaposan és mielőbb megoldani és ahol az teljesíthető lesz, mindenesetre óriási haladást jelent különösen özvegyeink és árváink ellátását illetőleg addig is, amíg elérkezik — még pedig mielőbb — a nyugdíjigény egységes, országos rendezése, amelynek kivívásáért munkálkodni ezután is legfőbb kötelességünk leend.

Mi azt hisszük, hogy az összes köztisztviselők nyugdíjigényeinek egységes rendezése magával fogja hozni a 35 éves korhatár megállapítását is, mert ezen a téren teljesen megérett minden irányban a felfogás, csak súlyos pénzügyi helyzetünk állja útját a kivitelnek.

Meg kell még itt emlékeznünk egy korán elhunyt kartársunknak, a nyugdíjügy rendezése ügyében, hivatalos lapunk ezévi március 19-én megjelent cikkéről, amelyben — nagyon helyesen — rámutat arra, hogy vannak olyan — kötelességszerűen teljesített — magánmunkálatok (leltározási díj, bizonyítványok stb.) a melyekből a jegyzőnek, ha csekélyebb is, de állandó mellékjövedelme van s így ezek a nyugdíjigénybe aggálytalanul beszámíthatók lennének.

Ezt azonban már csak a nyugdíjügy országos rendezésénél lehet javunkra felhasználni.

A jegyzők és segédjegyzők **fizetési fokozatokba sorozása** ügyében benyújtani rendelt kérvény felterjesztésével vártunk a politikai állapotok javulására. Nem tartottuk ugyanis célra vezetőnek eme kérvénynek oly időben való benyújtását, amikor a politikában a technikai obstrukció lett úrrá, amikor tehát kérvényünkre esetleg az a sors vár, hogy névszerinti szavazással kiadassék a közigazgatási bizott-

ságnak, ahonnét azután, belátható időn belül vissza se kerüljön a képviselőház elé.

Reménytelen helyzetben ugyan ma is, mivel azonban a jegyzői kar helyzete már-már tarthatatlanná vált, még is benyújtotta kérvényünket a képviselőházhoz karunk egyik őszinte barátja, dr. Pál Alfréd országgyűlési képviselő. És ebben a feliratban foglalkoztunk nemcsak a jegyzők és segédjegyzők anyagi helyzetével, de rámutattunk a községi közigazgatás tarthatatlanságára is és kértük:

1) a községi önkormányzat valódi kiépítését úgy, hogy a hatósági joggal felruházott község élére a mai jegyző állíttassék,

2) a jegyzők és segédjegyzőknek fizetési osztályba sorozását;

3) nyugdíjügyünk és

4) a fegyelmi jognak törvényhozási rendezését és a szolgálati pragmatika megalkotását.

Végül addig is, amíg ezek törvényhozási rendezésére alkalom nyílik: súlyos anyagi helyzetünk azonnali javítását.

Ezt a feliratunkat ugyancsak a mai napon elküldöttük az összes vmegyei törvényhatóságokhoz, kérve, hogy azt hasonló szellemű felirattal támogassák.

Kérünk benneteket, hogy ennek a feliratunknak a sorsa iránt, szűkebb hazátokban érdeklődni méltóztatatok, hogy az a törvényhatóságok részéről a megérdemelt támogatásban részesüljön.

Feliratunkat hivatalos lapunkban közzé fogjuk tenni.

Megvilágítandó, hogy mennyire túlélte magát községi közigazgatásunk szervezete és hogy anyagiakban a községektől további áldozatot kívánni lehetetlenség: egy statistikát gyűjtöttünk össze. Sajnos, legteljesebb igyekezetünk dacára is, az adatgyűjtést nem voltunk képesek az egész országra nézve befejezni, mert a Háromszék, Pozsony, Szabolcs és Vas vármegyei egyesületek, sok sürgetésünk dacára sem küldték be a kívánt adatokat. Elismeréssel adózunk e helyen a többi vmegyei egyesületi elnök és alispán uraknak, akik ennek a tanulságos adatgyűjtésnek a munkáját megkönnyíteni szívesek voltak.

Az 59 vármegyében ezek szerint van 4722 községi és körjegyző 4517 községben, illetve körben; ezek közül régi minősítése van 3289-nek, új minősítése 1433-nak, érettségi bizonyítványa 1632, jogi és más felsőiskolai képzettsége 189-nek, vagyis a törvény által előírtnál magasabb képzettsége 1821-nek.

Az összeirt 11085 községi bíró közül 1734 sem nem ír, sem nem olvas; 9128 csak ír és olvas (IV–VI. elemi osztályt végzett) és 223 járt középiskolába.

A 4517 jegyzőségben, illetve körben 2173 segédjegyzői állás van szervezve, tehát még a felében sem egészen.

1561 községi és körorvosi állás közül csak 1282 van betöltve; tehát 279 orvosi állás van betöltetlenül.

Erdekesen oszlik meg az egyes községek pótladói %-a.

406	községben nincs pótladó,
345	" 20%-on alul van a pótladó,
4466	" 20-60% közt van a pótladó,
3669	" 60-100% közt van a pótladó,
1844	" 100-200% közt van a pótladó,
246	" 200%-on felül van a pótladó.

Ime, m. t. kartársak, itt a tiszta képe annak, hogy milyen nívón áll az a jegyzői kar, amely a községek kormányzására van hivatva és milyen parányi %-a a községi bírának az, aki valamelyes középiskolai képzettséggel bír.

Viszont látjuk, hogy mily óriási teher nehezül községeinkre a háztartásukkal járó kiadások fedezésével, mikor az 59 vmegyében csak 751 olyan község van, amelyiknek a pótladója 20%-on alul marad.

És ezen a számadatokon — azt hisszük — a hiányzó 4 vmegye adatai sem változtatnának.

Átérzi ennek a helyzetnek a tarthatatlanságát ma már minden tényező. A f. évi állami költségvetés tárgyalása alkalmával lefolytatott belügyi vita tesz tanulságot amellett, hogy egyesületünk 30 éves küzdelme nem volt meddő: azt a törvényhozás közigazgatási férfiai teljes mértékben méltányolták.

Nagy megnyugvással állapíthatjuk meg ugyanis, hogy az ideai belügyi költségvetés tárgyalása oly magas színvonalu, tartalmas és tárgyilagos vitát provokált, amelyhez hasonlót a közelmúlt törvényhozási működésében alig találhatunk. És ebben a vitában, szinte dominálónan domborodik ki a közigazgatási reform szükségessége, még pedig jórészt az egyesületünk által lefektetett irányelveknek megfelelően.

Mindössze a pénzügyi bizottság jelentésének azt a részét, amely a minden áron való személyzetapasztást és kisebb kvalifikációju és így olcsóbb tisztviselők alkalmazását ajánlja orvosszerként a kormány figyelmébe és az egyik kisczardapárti képviselőnek azt a felfogását nem osztjuk, hogy a bírói állás tartassék meg a mai helyzetben ugyyszólván csak azért, hogy a lakosságnak legyen alkalma 3 évenként kisdéd választási játékot rendezni és a neki nem tetsző alakot a bírói székéből kibuktatni.

A pénzügyi bizottság felfogásával szemben érveinket hivatalos lapunk ezévi 12. számának vezető helyén kifejtettük, a kisczardapártot pedig megnyugtattuk, hogy mi épen annak az elvnek vagyunk a hívei, hogy a községek valódi önkormányzati jogot nyerjenek és e jog keretében a polgárok akarata érvényesüljön, de ennek az önkormányzatnak az élére olyan tisztviselőt kívánunk, aki egyrészt tényleg vezetője lehessen a községnek, másrészt rendelkezék azokkal a kvalifikacionális előfeltételekkel, amelyek az állás betöltőjének megfelelő tekintélyt is biztosítanak.

Folyt. köv.